

Jak to bylo s lesy ve středověku



Ve 13. století se začali lidé ve větším počtu usazovat v údolí řeky Bečvy díky probíhající kolonizaci, a tím i měnit zdejší krajinu. V té době máme poprvé doloženo, že zde kolonisté začali klučením přetvářet původní lesy na zemědělskou půdu a zakládat vesnice. Kolonizace měla za následek odlesnění území v údolí Bečvy a jejích přítoků, na místě přírodních lesů tak vznikla kulturní krajina.

K osídlení celého Vsetínska však ještě nedošlo, protože jeho hory se ke středověkému zemědělství nehodily. Mimo údolí vodních toků zůstávala většina oblasti nadále porostlá letitými jedlobukovými lesy. Otázkou je, nakolik byly tyto lesy neprostupné a nakolik měly pralesní charakter. V poslední době se totiž upouští od teorie pralesa pokrývajícího hustě celou střední Evropu. V krajině se vyskytovala také bezlesní pásma, často v okolí řek, kde vznikala přiroze-

nou změnou toku. Bezlesí také mohla způsobovat pastva velkých savců jako zubr, na jejichž výskyt odkazuje název zaniklé osady Zubrůvka v blízkosti Pulčín.

Člověk obývající kraj v údolí řeky Bečvy se musel v lese neustále pohybovat, protože mu dával materiál potřebný pro dům (nástroje a topné dřevo). Navíc lesy byly součástí středověkého

zemědělství, lidé v nich pásli prasata, či sbírali a hrabali podestýlku nebo krmivo pro domácí dobytek. Díky tomu nebyla často jasně daná hranice mezi lesem a zemědělskou půdou. V porostech okolo středověkých vesnic se hojně hospodařilo a představa, že za obdělávaným polem začínal neprostupný prales, je scestná. I uprostřed starých hvozdu lidé vykonávali řadu řemesel, kupříkladu dřevařské, uhlířské či dehtářské. Les zároveň sloužil jako útočiště v době nebezpečí. Okolní hvozď byl tak neoddelitelnou součástí života lidí, a ti k němu mohli pocítovat spíše úctu než strach. Tato úcta k lesu potažmo stromům zůstala zachována v podvědomí lidí, o čemž svědčí třeba vnímání nadpřirozené moci stromů, které v pozměněné podobě přetrvávalo v lidových obyčejích.

Do období středověku budete moci nahlédnout v neděli 17. srpna na Templářských slavnostech, které budou probíhat v okolí vsetínského zámku.

Mgr. Pavel Mašláň, Muzeum regionu Valašsko

Obr.: Práce na poli ve středověku

